

Tredemølleprosjektet

Motivasjonen hos barna er på topp. Elias på fire år sier: «Nå skal jeg på arbeid», og Lars på ti: «Nå setter vi i gang, dette er ikke noe hvilehjem».

Tekst/foto: Kate Paulsen

Ergostart ønsker å finne ut hvordan det går med tredemølleprosjektet for barn med cerebral parese. Derfor besøker vi Rehabiliteringssenteret Nord-Norges Kurbad i Tromsø hvor tredemølleprosjektet pågår. Nå har det gått to år siden oppstarten med tredemølletraining også for barn, og ryktet sier at fremgangen er stor for samtlige av de seks barna som har deltatt. På kurbadet møter vi Elias på fire år som nettopp har avsluttet et tre måneders treningsopplegg på tredemøllen. Vi snakker også med noen av fysioterapeutene og instruktørene som har trent med CP-barna. I tillegg får vi noen ord med organisasjonsleder for opplæring og rehabilitering på kurbadene, Ole Reidar Myrland. Deretter drar vi til Årnes for å treffe Lars på ti år, som også har trent på tredemøllen i Tromsø.

Sjarmtrollet Elias

Elias bor på Tromsøya i Tromsø kommune sammen med tvillingsøsteren Ida, pappa Pål Christian Pedersen og mamma Vibeke Pedersen. Fordi han bor i nærheten, kan han møte oss på kurbadet, selv om han egentlig var ferdig med tredemølletrainingen for en uke siden og skulle vært i barnehagen.

Pappa følger ham, og han forteller at de er strålende fornøyde med fremgangen til Elias etter at han fikk dette tilbudet. Det er fantastisk hvor mye bedre Elias går nå. Elias er i storslag når han kommer inn på avdelingen. Det ser ut som om han møter igjen kjære familiemedlemmer når han deler ut godklemmer til alle fysioterapeutene og instruktørene. Men han vet hvorfor han er her i dag, så nå vil

han vise hvor flink han er til å gå på tredemøllen. De fester ham i selen, og heiser ham på gøy høyt opp i luften, så han flyr, og vi får et fint bilde av en smilende Elias som svever høyt over oss. Litt moro før alvoret begynner. Han viser ikke med en mine at han i

Elias stortrives i tredemølla, og spesielt når han kan «fly».

Fysioterapeutene
Allan H. Jørgensen og
Heidi Neverdal

løpet av det siste halvåret har gjennomført et maratontreningsopplegg som kan ta pusten fra de fleste. Han har ikke det minste imot å sette i gang på tredemøllen igjen.

Beina går som trommestikker

– Rett deg opp i ryggen, hold hodet høyt og se rett fram! Slik lyder instruksene fra Heidi Neverdal, fysioterapeuten som sitter bak Elias på tredemøllen.

– Bli like høy som Allan! Elias er en flink elev og følger instruksene og strekker seg godt når han går. Han ser rett fram inn i speilet, som viser hele ham i full vigør på tredemøllen. Heidi viser hvordan hun innimellom presser hodet sitt mot Elias' rygg, for å minne ham om å rette seg opp. Beina går som trommestikker; han løfter knærne fint, og det ser ut som om han ikke trenger hjelp i det hele tatt. På hver side av tredemøllen sitter en fysioterapeut og holder og kontrollerer beina hans. I dag behøver de ikke å holde så intenst og være så nøye slik som før, for nå styrer han beina mye bedre selv. Han går fint selv og trenger bare litt korrigerings.

Enorm forbedring

Men det har ikke alltid vært slik. I begynnelsen krysset beina seg, knærne slo mot hverandre, han stumplet eller slepte føttene i gulvet, knærne ville ikke løfte seg, og han hadde ikke den kraften og styrken i dem som nå. Beina levde sitt eget liv og var vanskelige å styre. Men etter ganske kort tids trening, faktisk allerede i den tredje uken, begynte forandringen å inntre. Han fikk mer og mer kontroll over beina, de lystret ham, og han kunne begynne å stole på dem. Han ble gradvis sterkere både i kroppen og beina. Det er selvfølgelig vanskelig for Elias å fortelle dette selv, men pappa har vært med hele den lange, møysommelige veien, så han vet hvordan forandringene kom etter hvert. Han forsøker å forklare hvordan forbedringene sakte, men sikkert var synlige. Tempoet i gangen økte, og Elias ga uttrykk for at det gikk lettere hele tiden. Han ble mer og mer fornøyd. Om morgenen våknet han opp med et smil og sa: – Nå skal jeg på arbeid. Hele personalet på hans avdeling i barnehagen har vært med på treningen, og mamma og pappa én dag i uken hver.

Trening og gjentakelse

Fysioterapeut Allan H. Jørgensen husker godt Solvår på ti år, som var den første som prøvde ut dette behandlingsopplegget for to år siden. Hun sto på i hundre og var så motivert, men det er et anstrengende og intenst treningsopplegg, og hun ble litt lei i løpet av den siste treningsmåneden. Motivasjonen forsvant; de klarte ikke lenger å motivere henne til å gjøre sitt beste. Men hun er jo blitt så flink til å gå. Nå kan hun gå langt uten krykker, eller andre hjelpemidler.

– Ideen til tredemølleprosjektet er ikke ny, sier Allan, poenget er at man skal trene mye på en ting man skal bli god på. Man skal gjenta en bevegelse helt til kroppen, eller muskulaturen, husker den, og bevegelsen blir automatisert. Denne formen for terapi har vi hentet fra USA. Jeg spør om gånmaskinen til vinneren av «Skaperen» på TV, har noe felles med tredemøllen, men nei, forteller Allan, – den oppfinnelsen er egentlig beregnet på enda dårligere barn, som det på en måte blir gått for, men på denne tredemøllen må de gå selv. På den gånmaskinen er det heller ikke noen mulighet for avlastning av overkroppen,

Tredemølleprosjektet

slik som vi har. Vi kan regulere hvor mye avlastning det skal være, og vi pleier å ha mellom 5 og 7 kg. Tredemøllen har vi hatt lenge som et behandlingstilbud til voksne, på slagpasienter og ryggmargskadde pasienter. Så fant man ut at dette var effektivt for cp-barn, og den største motstanden vi har møtt, er reaksjonen på at dette er et annerledes tilbud enn det man er vant til i behandlingen i Norge. Folk har reagert på hvor krevende det er for barna. Det er ikke så mye lek forbundet med treningsopplegget, her er det mer alvor og intensitet i treningen. Mange tror at vi tvinger barna til å gå, at det er et slags nazisystem barna blir pålagt, men vi er helt avhengige av barnas motivasjon for å lykkes. Så det er en stor utfordring, å opprettholde motivasjonen deres, for ellers oppnår vi ingenting. Barn må oppmuntres og roses hele tiden. Solvår mistet motivasjonen litt på slutten, mens Elias bare har fått mer og mer motivasjon etter hvert. Han er jo bare fire år,

og kanskje det er lettere å holde motivasjonen på topp hos så små barn. Han har selvfølgelig hele tiden blitt oppmuntret og fått mye ros og støtte av alle. Ved hjelp av humor, sang, musikk, leker og munter prat har vi arbeidet oss gjennom dag etter dag. Treningsøktene går i to minutter, så er det en liten pause, og så er det på'n igjen. Det er et intenst opplegg når det står på, derfor må man ha hyppige pauser. Slik går en treningstime.

Gå uten hjelpemidler

– Målet er at han med tiden skal kunne gå selvstendig, og ikke være avhengig av hjelpemidler, sier pappa.

– Jeg har stor tro på at det er oppnåelig. Når jeg ser den store framgangen Elias har hatt i løpet av disse månedene, ser jeg positivt på framtiden for ham. I dag går han kortere strekninger med «krokodillen», en slags rullator som han drar etter seg. Han har selv en veldig sunn og glad forventning til trening, fordi han merker hvor mye bedre han hele tiden blir. Men vi sier aldri at det er «trening»; vi kaller det lek eller arbeid. Han har vært vant med treningsopplegg siden han var seks måneder. Elias er bare et lite barn, men han er et klokt barn, som skjønner hva som er til det beste for ham. Han vil selv gå; vi trenger aldri tvinge ham. Vi er veldig optimistiske med tanke på Elias' framtid.

En gutt med humor

Etter å ha vist hvordan treningen på tredemøllen foregår, får Elias en velfortjent hvil, og nå er det min tur å prøve. Elias sitter

på fanget til fysioterapeut Ann-Mari Hansen ved siden av tredemøllen og følger interessert med på hvordan jeg klarer meg.

De har blant annet kontroll over hastigheten på tredemøllen. Jeg går i et bedagelig tempo og synes det er helt passelig, men plutselig får Elias lyst til å regulere speeden litt, så han skrur opp, slik at jeg får min fulle hyre med å få beina med meg. Det synes han er utrolig morsomt og ler godt av mine anstrengelser. Latteren sitter også løst hos samtlige instruktører. Jeg skjønner at dette er en gutt med mye humor.

Byggmester Bob

Heidi Neverdal fikk et spesielt tett forhold til Elias, og hun visste at byggmester Bob på barne-tv er favoritten hans, så hun tok et bilde av Elias, skrev noen ord der hun fortalte om tredemølleprosjektet og hvor flink han var, og sendte til «Byggmester Bob» i England. Og stor var forbauselsen og gleden til Elias da han fikk en stor pakke med alle mulige byggmester Bob-ting tilsendt fra Bob personlig.

God stemning

Den rolige, avslappede og muntre stemningen rundt tredemøllen er merkelig. Her er det godt å være for både barn og voksne. Det er nok avgjørende for at barna skal trives og motiveres til å trene. Og foreldrene skal jo også føle seg velkomne.

– Dette er en fantastisk gjeng, sier pappa, vi har stortrives her sammen med disse positive menneskene. Vi er medlemmer av CP-foreningen og har fortalt andre der om hvor gode resultater tredemølleprosjektet har. Det er viktig å få fram de gode historiene. Vi vinker adjø til Elias som gleder seg til å gå i barnehagen nå. Der venter søsteren Ida og alle de andre barna på ham.

Organisasjonsleder for kurbadene, Ole Reidar Myrland

Vi går ned i første etasje for å snakke med «pasientenes advokat», han som slåss for å opprettholde tilbud innen rehabilitering.

Tekst/foto: Kate Paulsen

Ole Reidar Myrland er leder av kurbadet, han er «pasientens advokat» som slåss for å opprettholde tilbud innen rehabilitering, men han er også organisasjonsleder for opplæring og rehabilitering ved flere kurbad: Opptreningscenteret Jeløy Kurbad ved Moss, Landaasen Rehabiliteringssenter utenfor Gjøvik, og Skogli Helse- og Rehabiliteringssenter på Lillehammer.

– Er tredemølleprosjektet for CP-barn et pilotprosjekt?

– Nei, dette er et vanlig prosjekt som har finansiering ut 2008. Vi mangler faktisk flere barn! Selv om dette er et tilbud som går til hele landet, har vi altså ikke nok barn! Vi skulle hatt tolv barn, og vi har bare fått seks. Så Helsedirektoratet, ved seniorrådgiver Bjørg Halvorsen, har sagt at siden vi ikke kan skaffe flere barn,

stoppes bevilgningen for 2009. Det er en skandale når vi ser de gode resultatene hos dem som har deltatt. Vi håpet at hvis vi klarte å mobilisere foreldre og familier, som har barn med cerebral parese i den aldersgruppen, og fikk de seks barna vi mangler, at vi da kunne si «Her er barna, hva gjør dere nå? Hva blir fortsettelsen da?» Det er jo et dyrt tilbud, og det trengs mange fagfolk, men det veies opp når vi ser resultatet. Nå skal vi ikke sette prosjekter opp mot hverandre, men en del barn drar til USA og får intensiv trening der. Som oppfølging får de med seg et program hjem, som de skal gjennomføre til neste gang de kommer over dit. Dette finansieres av Staten og er jo mye dyrere, og i tillegg kommer problemer med språket, som noen foreldre føler på. På den måten ekskluderes noen fra den behandlingsformen.

Hvor er barna?

– Hva kan gjøres for å skaffe disse barna, for de eksisterer jo?

– Det er klart de eksisterer. Men behandling og trening her er veldig intensivt, det er en måned med trening, så er det en måned fri, en måned på, en måned fri og en måned på. Det kan bli vanskelig å organisere for familier som har andre barn, eller foreldre som ikke kan ordne seg fri fra jobben, selv om

Etter en treningsøkt er Elias helt utslitt

Tredemølleprosjektet

alle utgifter blir dekket. Vi vet av erfaring at mange foreldre står enormt på for å få gode tilbud til barna sine, og at de kjemper en kamp mot helsevesenet, men vi vet ikke om dette tilbudet er kommet ut til alle. Selv om det er blitt vist på TV flere ganger, er det ikke nok. Markedsføringen har ikke nådd fram. Nå har vi endret inntaksreglene, slik at det skal bli lettere å være med. Jeg har vært 20 år i rehabiliteringstjenesten på sykehus, så jeg vet er det er mange barn som trenger dette tilbudet. Behovet er der. Jeg ønsker at folk tar kontakt, så kan vi forsøke å legge individuelt til rette, for eksempel ved å gi mulighet for å kunne reise hjem i helgene. Alt må prøves, men vi har jo ikke mye tid igjen når de sier at pengene for 2008 er klare, men pga. for få barn og at det er så dyrt, blir det ikke bevilget penger for 2009. Vi har mobilisert CP-foreningen, og folk sitter nå og ringer rundt til lokale CP-foreninger for å høre om noen er interessert i tilbudet. Det er viktig at folk får høre om dette unike treningstilbudet.

– Vi kan si: «Her har vi de barna som manglet, gi oss nå sjansen til å få fortsette». Men jeg skjønner avslaget, for det har halt ut og halt ut, og barna har ikke kommet, men nå forstår CP-foreningen at dette tilbudet står i fare for å forsvinne, så nå hiver de seg rundt. Det er litt sent, men vi får håpe at det hjelper.

– **Brukes tredemøllemaskinen som behandlingstilbud til de voksne pasientene, som er her også?**

– Å ja, her er mange pasienter som har god nytte av treningen, spesielt trafikkskadede og personer som har blitt skadet i ulykker. Men målet var jo å gjøre CP-barna mer mobile. Før fikk barn fra åtte år tilbudet, men nå har vi gått ned til en aldersgrense på fire år. Erfaringen har vist at barna har stor

nytte av treningen allerede fra den alderen. Det finnes jo andre behandlingsformer, for eksempel PTØ-trening, som også viser kjempegode resultater.

Politikerne

Ole Reidar er litt oppgitt over politikerne. – Statsråd Bjarne Håkon Hanssen har sagt at rehabilitering skal være det neste satsningsområdet, at alle som

trenger det, skal få rehabilitering, men foreløpig skjer det ingenting. Tirsdag 9. desember skal det være en rehabiliteringsaksjon

utenfor Stortinget, der bruker- og fagorganisasjoner skal demonstrere. Vi må få politikerne på banen, for nå haster det. Men det skjer noe før det; 4. desember kommer statsråd Bjarne Håkon Hanssen til Tromsø for å dele ut samhandlingsprisen. Da skal jeg holde en tale på rim. Han deklamerer med brask og bram, og som den første får Ergostart høre talen, og den treffer spikeren på hodet. Her brukes humor for å formidle et alvorlig budskap.

Oppfattes som sint

Målet til Ole Reidar Myrland er at private institusjoner blir hyppigere brukt til rehabilitering. Kurbadene kan ta imot ferdigbehandlede pasienter, og de kan få intensiv og effektiv opptrening der. Men akkurat nå er det CP-barn som står hans hjerte nærmest, og han bruker mye energi og ressurser på å fremme deres sak. Han snakker ofte med politikerne og bruker enhver anledning til å snakke om hjertebarnt sitt. Når han blir ivrig, oppfattes han ofte som sint, men han er bare veldig engasjert. Han oppfordrer foreldre til CP-barn om å komme på banen, for tredemølletreningen er et tilbud som virkelig gir gode resultater.

Vi er best i landet!

Ergostart drar til Årnes for å snakke med familien Bråten, som består av mamma Anne Karen, pappa Karl-Aksel og hovedpersonen Lars på 10 år, som går i 5. klasse på Fjellfoten skole.

Tekst/foto: Kate Paulsen

De begynner med en gang å snakke om skolen, som ligger et steinkast fra huset deres, for Lars stortrives på skolen og gleder seg hver dag til å komme dit. De er 24 elever i klassen, og 17 av dem hadde han allerede gått i barnehagen med, så de er godt kjent og en veldig sammensveiset gjeng. Lars har cerebral parese, så han kjører med permobil til skolen. Hans klasse var best av alle 5. klassene i hele landet på nasjonale prøver. Dagbladet kom på skolen for å ta bilder av klassen, og 13. november var det stort oppslag i avisen. Siden kom Aftenposten, og alle lokalavisene, blant annet Romerikes Blad, som også hadde store oppslag om den flinke klassen. De kom på lokal-tv og TV2. Lars og foreldrene mener at klassestyret, Siri Amundsen Nyheim, er fantastisk og har en stor del av æren for det gode resultatet klassen har. Lars har en flink assistent også; hun heter Sissel og er med ham i alle timene og hjelper til med å skrive og lese når han må bli fort ferdig med noe. De har målprøver hver fjortende dag, for å se om de har fått med seg pensum i løpet av de to siste ukene.

Til venstre: Treningen på tredemølla er både tett og intensiv, og krever ressurser både av egen innsats og instruktører.

Lars Jahr Bråten er, til tross for en litt tyngre hverdag enn de fleste, en glad optimist

De har også hatt en leselystaksjon som har gått over fem uker. All lesing talte, også lydbøker, lekselesing og det å bli lest for. Målet var en halv time hver dag. Lars har fortsatt med denne aksjonen, og synes det er greit å lese hver dag. Mandag og onsdag ettermiddag og kveld har Lars en støttekontakt som kommer hjem til ham. Hun heter Heidi og går andre året på videregående skole, og foruten hjelp til lekser kan de ofte finne på forskjellige aktiviteter, for eksempel spille spill eller gå på kino.

Trening på tredemølle

Men vi er ikke kommet til Årnes for å snakke om skole og lekser, selv om det også er veldig interessant; Lars er nemlig

et av seks barn som har vært i Tromsø og trent på tredemøllen de siste to årene. Vi spør hvordan de fikk vite om treningsopplegget og hvorfor de bestemte seg for å dra til Tromsø. Mamma forteller at det var helt tilfeldig at de fikk informasjon om tredemølleprosjektet. For to år siden så de på TV2 nyhetene, og da var det plutselig en reportasje om cp og trening på tredemølle. De hadde ikke fått med seg hele innslaget, men spisset ører og fokuserte på TV skjermen

Tredemølle

Treningen innebærer også bøyning og tøying

Høyre: Lars er i sitt ess på firehjulingen.

Fem personlige trenere på en gang

Lars syntes det var helt greit å ha oppmerksomheten til fem instruktører og fysioterapeuter når han gikk på tredemøllen. De passet på at han løftet knærne skikkelig, og han skulle se framover. De terpet på at han måtte jobbe, jobbe, jobbe. ...Det var en utrolig fin gjeng; de pratet, lo og vitsset mye hele tiden. De holdt på med musikkspørsmål og farger på flagg, spilte musikk og hørte på radio. Tøysset og lo hele tiden. Men de kunne også være strenge og si: - Nå slurver du! Du må løfte beina og knærne og tenke på det du skal gjøre! De terpet og gjentok ting. Det var også ok å henge i selen. Alt var greit, og fordi målet var å kunne gå, sto han på i hundre. Etter hver treningsøkt var han gjennomvåt av svette og måtte skifte alt. Han er blitt utrolig flink til å gå uten hjelpemidler nå. Han kunne gå litt før også, men han brukte mest rullator. Tidligere brukte han også trepunktskrykker, men de er byttet ut med stokker nå. Han har alltid gått i trapper med håndtak på begge sider, for han har soverom i andre etasje.

Program

– Var det andre barn du kunne leke med der?

– Jeg traff en jente som også trente. Da hun hadde sin siste treningsuke, hadde jeg min første. Vi var jevngamle og lå og tok knebøy sammen på sleden, en skråstilt benk på skinner. Lars forteller videre at han gikk på skole på UNN på barneavdelingen. De hadde med målplanen fra læreren og skolebøker. Det var en lærer der som fulgte opp planen. Noen dager i uken var det skole, mens noen dager satt de på kurbadet og leste og gjorde lekser. To ganger fikk Lars tykke konvolutter med brev

og tegninger fra klassekameratene på Årnes. Det var veldig koselig og oppmuntrende.

– Når startet dere med treningen om morgenen?

Lars forteller om et stramt program.

– Vi startet klokken 8.15 hver morgen, for da skulle vi tøye litt først. Så var det tredemølle fra 8.30 til 9.30. Fram til 13.30 var det skole, og så tredemølle fram til 14.30. Etterpå var det 200 knebøy på sleden. Vi var ferdige ca. 14.50 hver dag. Ettermiddag og kveld var fri, bortsett fra litt lekser. Lørdag og søndag var selvfølgelig helt fri. Slik gikk hele treningsmåned, og så var det en måned fri.

«Dette er ikke noe hvilehjem!»

– Hvor lang tid tok det før du merket at du ble flinkere til å gå?

Lars sier at han merket forandring etter kort tid.

– Allerede etter et par uker følte jeg at jeg gikk mye bedre. Jeg trengte ikke lenger bruke så mange krefter på å gå. Det ble lettere og lettere. Mamma sier hun merket det godt litt ut i den andre treningsmåned. Det var en fillerye på gulvet på hybelen der de bodde. Og etter hvert lå den jo rolig når Lars beveget seg over gulvet, fordi han løftet beina bedre når han gikk. Han fikk også en annen måte å sitte på med beina. Han orket også mer og mer etter hvert, var ikke så trøtt lenger. Han var mye mer opplagt i andre og tredje periode, var ikke så sliten, alt gikk mye enklere. Hans innstilling til treningen var: «Nå setter vi i gang, dette er ikke noe hvilehjem». Fysioterapeutene trengte ikke lenger å korrigere beina hans når han gikk på tredemøllen, men de passet på at han svingte armene skikkelig. I den siste

perioden var det egentlig mer psykisk tiltak å trene. Han var ikke så lysten på å reise til Tromsø siste måneden. Da var han litt lei. Men likevel var han innstilt på å klare det, han skulle jo igjennom det. Og han merket jo at han stadig ble bedre.

Ønsker for framtiden

– Hva ønsker du for framtiden?

– Hva skal jeg svare på det? Jeg håper jo at alt vil gå bra. Lars er moden for å være ti år.

– Håper du at du en dag skal slippe rullestolen?

– Nei, jeg gjør jo ikke det. Jeg kan ikke tenke meg at jeg noen gang skal bli så flink å gå, at jeg slipper å bruke rullestol. Jeg tror nok at jeg blir flinkere, slik at jeg kan bruke gåstol og rullestol mindre, men jeg blir ikke helt kvitt det. Men jeg skal kjøre bil, det har jeg bestemt meg for. Lars har et besluttomt uttrykk i ansiktet. Permobilen bruker han mye til og fra skolen, men den manuelle rullestolen bruker han nesten ikke. Han har også en firhjul, en ATV, merke Dodge Wiper, som han herjer litt rundt med. Pappa har en lignende i større utgave. Her er en guttedrøm gått i oppfyllelse. I august var Lars på halvårkontroll i Tromsø. Han skåret høyere på testene da enn han gjorde ved avslutning i februar, både på kurbadet og rehabiliteringen. Han var blitt sterkere og tryggere på seg selv. Men ganghastigheten var ikke så

god som da han sluttet.

– Har dere bevisst trent med ham etter oppholdet?

– Han har to fysioterapitimer i uken. Han trener på tredemølle og romaskin. De trener bevisst på gange. Han blir hele tiden pushet på å gå så mye som mulig. Av og til tyr han til lettvinne løsninger, som å krabbe over gulvet, men da blir han minnet på at han må gå. Han går også ofte langs veggen, slik at han kan støtte seg hvis han må. Hovedsaken er at han kommer seg fram ved egen hjelp. Pappa synes Lars er flink.

– Hvilken oppfølging ønsker dere for Lars framover?

– Vi håper han får fortsette med like mange fysioterapitimer, gjerne flere. Vi har en flink, selvstendig fysioterapeut, dvs. ikke kommunal, som har trent med Lars siden han var halvannet år. Hun har en times trening etter skoletid tre ganger i uken. Mamma viser også fram NF-Walker'en, en slags strekkmaskin, som han bruker en time hver dag. Dagene er fylt med mange gjøremål, og Lars har et tett program, men han må også ha tid til å kose med Snurre, kaninen sin. Han viser stolt fram den svarte, langhårete kaninen, som er oppkalt etter tegneseriefiguren, Snurre Sprett. Ergostart forlater Årnes, imponert over motivasjonen til disse flinke barna, og hvor gode resultater de har fått etter trening på tredemøllen i Tromsø.

hvor Solvår, som den gang var åtte år, gikk på tredemøllen. Dette hørtes så interessant ut, at de måtte undersøke nærmere. De hadde ikke fått med seg hvor det var, men neste dag ringte de til TV2 og fikk navn på den ansvarlige for innslaget, og av ham fikk de informasjon om hvem som ledet prosjektet i Tromsø.

– Vi meldte vår interesse, for en slik trening kan uansett ikke skade. Vi fikk brev i mars om at de ville ta imot og undersøke Lars for å se om han kunne være aktuell for det prosjektet. Vi var på kurbadet og på barnerehabiliteringen i Tromsø. De fant ut at dette kunne være aktuelt for Lars.

Trener til han spyr

Lars begynte å trene høsten 2007, første treningsperiode var fra midten av september til midten av oktober. Så var det fri en måned, og ny trening fra midten av november til midten av desember. Mamma var med de to første treningsperiodene, og fra midten av januar til midten

av februar var pappa med.

– Det var snøstorm en hel måned, sier pappa, jeg forbinder Tromsø med konstant snøstorm. Fysioterapeuten til Lars, Elisabeth, kom opp til Tromsø for å se hva vi drev med og for å lære litt om prosjektet. Hun ble sittende værfast da hun skulle hjem igjen, fordi flyplassen hadde stengt pga. dårlig vær.

Lars følte at treningen gikk bra helt fra begynnelsen, men han var mye sliten. Det var spesielt tungt i begynnelsen, men han var så innstilt på at dette skulle han klare, så han var topp motivert. Han skulket ikke en eneste trening; hver eneste dag stilte han opp, bestemt på å gjøre sitt beste. Selv om han kunne føle seg litt dårlig i blant, stilte han på trening. En gang var han så kvalm, men trene skulle han. De kjørte tredemøllen ekstra fort for å se hvor mye han tålte. Da kastet han opp mens han gikk på tredemøllen.

– Det gjør jo toppidrettsutøvere også, sier Lars, de trener til de spyrl!